

Förbandsbesöksrapport Luftvärnsregementet Halmstad Lv 6

28 september 2023

Pliktrådet

Enligt förordning 2017:1249 utgör Pliktrådet det centrala medinflytandeorganet för totalförsvarspliktiga under grundutbildning. Pliktrådet, som består av fem före detta värnpliktiga väljs på den årliga Värnpliktskongressen, företräder samtliga värnpliktiga och bedriver intresse- och rättighetsbevakning för deras räkning. Förbandsbesök är en viktig del i Pliktrådets löpande verksamhet.

Rapporten

I rapporten redovisas de intryck som gavs vid besöket. Den belyser såväl brister och utmaningar som det som fungerar väl och annat som bidrar till positiv utveckling på förbandet. Genom detta uppmuntrar vi även andra förband att ta efter goda exempel och gemensamt arbeta för att utveckla verksamheten i enlighet med utbildningens mål och främja goda utbildningsförhållanden. Pliktrådet strävar efter att bidra till att förbanden kan utbilda starka krigsförband.

Innehållet i rapporten har kommunicerats med berört förband, som har lämnat synpunkter på dess innehåll. Den utgör också en dialog med besökt förband, som får möjlighet att åtgärda fel och brister som följs upp under ett andra besök. Därefter kommer rapporten att delges berörd LMA via Pliktrådet, samt relevanta funktioner inom Försvarsmakten. Rapporten publiceras även på www.pliktradet.se samt delges media, riksdagen och Regeringskansliet. Rapporten reflekterar Pliktrådets syn på verksamheten.

Rapporten ligger till grund för den slutrapport som Pliktrådet författar under kvartal två.

Pliktrådets besökare:

Isak Andersson

Annie Hugosson

Information om förbandet

Förbandet är beläget inom Halmstad garnison och delar vissa funktioner med FMFS, däribland Försvarshälsan och förrådet. I år utbildas cirka 330 värnpliktiga varav 20 % kvinnor på antingen

luftvärnskompaniet eller ett stab- och trosskompani. Förbandet utbildar plutonsbefälselever, gruppbefälselever och soldater.

Sammanfattning av rapporten

Pliktrådets huvudsakliga erfarenheter från besöket som har kommunicerats till Lv 6. I rapporten kommer vi främst behandla punkterna nedan. Det är punkter som Pliktrådet önskar förbandet fortsätter med samt tar itu med:

- Förbandet jobbar mycket med verksamhetssäkerheten.
- Skyddsassistenter på Lv 6 hade inte tillgång till blanketter för tillbud eller avvikelserapportering.
- På vissa plutoner hade värnpliktiga utsetts till res- och ersättningsansvariga. När värnpliktiga har ansvar över att fylla i vilka helger deras kamrater tjänstgör medföljer ett indirekt ansvar över kamraternas lön. Att en värnpliktig indirekt ansvarar över att ha koll på kamraternas löner är problematiskt.
- De värnpliktiga kvinnorna på förbandet kunde inte beställa mensskydd ute i fält utan uppmanades i stället att planera inför veckor i fält.
- Den personliga utrustningen upplevde de värnpliktiga som mycket bristfällig.
- Förbandet använder en personlig stridsvärdesindikator. Detta uppmanar Pliktrådet förbandet att fortsätta med.

Arbetsmiljö & säkerhet

Pliktrådet uppfattade under besöket att förbandet jobbar mycket med verksamhetssäkerhet och chefen på GU-bataljonen trycker på vikten av arbetet. Förbandet har bland annat arbetat mycket med tidigare problemområden som närkampsutbildning men också med arbetsmiljökommittéer. Pliktrådet uppmanar förbandet att fortsätta med detta och att andra förband gör likadant.

Pliktrådet observerade ett antal förbättringsmöjligheter. Skyddsassistenter hade inte fått ut blanketter för tillbudsrapportering, de kände heller inte sig helt trygga i rollen och upplevde att det var svårt att agera i rollen. Dessutom upplevde många skyddsassistenter att befäl inte lyssnade på deras uppmaningar utan de krävdes att något hade hänt innan en säkerhetsrisk åtgärdades. Pliktrådet uppmanar förbandet att åtgärda detta för att kunna arbeta för en ännu bättre verksamhetssäkerhet.

Förbandet kan förbättra verksamhetssäkerheten genom ett antal åtgärder. Genom att dela ut blanketter för tillbudsrapportering till skyddsassistenter, genom att repetitionsutbilda skyddsassistenter, och genom att belysa vikten av ett samarbete mellan skyddsassistenter i säkerhetsarbetet för de befäl som jobbar nära de värnpliktiga.

De värnpliktiga uppmärksammade Pliktrådet om att det inte går att beställa mensskydd på PEDARS. De värnpliktiga ska då ha fått till sig att de måste planera inför veckor i fält, när de redan var i fält. Problemet ska nu ha åtgärdats genom att tillsätta "menslådor" till varje pluton som följer med i fält. Pliktrådet vill belysa vikten av att kunna beställa mensskydd i fält när medhavda mensskydd går sönder eller av annan anledning inte går att bruka.

Försvarshälsan

På Lv 6 försvarshälsa finns det 15 anställda, som är läkare, sjuksköterskor, psykologer och fysioterapeuter. Försvarshälsan berättar att skadorna på närkampsutbildningen fortfarande sticker ut i mängden, det trots det genomgående arbetet som genomförts med närkampsutbildningen. Däremot ska det ha blivit mycket bättre från föregående år.

I övrigt upplever Försvarshälsan inte att det finns något mönster i skadorna på förbandet, det ser ingen tydlig trend av belastningsskador. Försvarshälsan uppmärksammar att det är ovanligt lite fotskador, men mycket nageltrång.

Fysisk belastning

Plikträdet uppfattar att förbandet följer en belastningstrappa, försvarshälsan delade Pliktrådets uppfattning. Plikträdet uppfattade också att förbandet anpassar utbildningen efter de värnpliktigas förutsättningar. Ett bra exempel var hur de två första veckorna i fält anpassades efter de värnpliktigas förutsättningar på ett sätt som gjorde att det gick bra trots att de värnpliktiga ryckte in fyra dagar innan. Att gå ut i fält under dag fyra upplevdes som en utmaning av de värnpliktiga men utmaningen hanterades genom att sänka kraven som man vanligtvis ställer under den första fältveckan.

Psykisk hälsa

Plikträdet uppfattar att de värnpliktiga generellt sett har en god psykisk hälsa. På förbandet finns en värnpliktskonsulent och två psykologer. Stödfunktionerna på förbandet delar Pliktrådets uppfattning, värnpliktskonsulents beskriver det som ett väldigt lugnt år. En psykolog delade den uppfattningen till del men vågade inte bekräfta det ännu.

Trots att det uppfattas som ett lugnt år finns det risk att det finns ett mörkertal. Plikträdet uppmanar värnpliktskonsulents att fortsätta arbeta aktivt för att kunna stötta de värnpliktiga som inte mår bra.

Plikträdet uppfattade under besöket att ett kompani använde en personlig stridsvärdesindikator (PSVI). Med hjälp av den kan kompanichefen lätt se om det behövs återtag på gruppens psykiska hälsa. Plikträdet uppmanar förbandet att fortsätta med det och sprida det till övriga kompanier på förbandet. Efter dialog med förbandet framgår det att alla kompanier på Lv 6 använder en PSVI.

Attityder & jargong

De värnpliktiga på förbandet upplever att befälen generellt sett har ett gott förhållande till värdegrunden. De värnpliktiga upplever också att befälen generellt sett bemöter dem med en bra jargong och attityd. Däremot ska det vid enskilda tillfällen av enskilt befäl ha uttryckts kommentarer som bryter mot värdegrunden. Specifikt uttryck som "Persisk marknad" används istället för inventering, de värnpliktiga upplever att uttrycket är mycket förlegat.

Ett befäl på Lv 6 ska enligt de värnpliktiga ha sparkat sönder dörren till ett skåp i frustration. Samma befäl ska också ha ryckt tag i värnpliktiga vid utskällningar. Pliktrådet uppmanar förbandet att utreda saken vidare. Förbandet har efter besöket meddelat Pliktrådet att de har tillsatt en utredning.

Pliktrådet uppfattar att det till viss del finns en problematisk jargong mellan värnpliktiga. De gånger som det har kommit fram till befäl upplever Pliktrådet att befälen har hanterat situationen bra. En kompanichef på förbandet berättar att en av hans större utmaningar är att få de värnpliktiga att följa värdegrunden och arbetar därför aktivt med det.

Avbruten utbildning

På Lv 6 har elva värnpliktiga avbrutit utbildningen. Anledningar bakom avbrotten tros vara att vissa värnpliktiga har trott sig ha varit återställda från tidigare fysiska eller psykiska besvär när de mönstrade på Plikt- och prövningsverket, utan att egentligen ha varit det. Det är möjligt att avbrotten beror på tidigare skador. Pliktrådet uppmanar förbandet att inte utgå från att så är fallet och att tillgodose att en så bra arbetsmiljö som möjligt för att förhindra att skador uppstår, oavsett enskild värnpliktigs skadehistorik.

Boendemiljö & vistelseutrymmen

På Lv 6 bor de värnpliktiga i två kaserner. En kasern på regementet är under renovering och de andra kasernerna ska renoveras. Kvalitén på toaletter och duschutrymmen skiljer sig från våning till våning. Vissa våningar har fått renoverade toaletter och duschutrymmen medan andra inte fått det. De värnpliktiga upplever att pissoarerna är konstigt placerade och önskade att ta bort pissoarerna och att det i stället byggs fler bås.

Från förbandets sida upplever Pliktrådet att det finns en frustration mot Fortifikationsverket som uppges inte vilja fixa smågrejer i kasernerna eftersom de ändå ska renoveras från grunden. Pliktrådet anser att det är problematiskt att Fortifikationsverket inte vill åtgärda problem i de gamla kasernerna inför en planerad renovation som ska ske först om fyra år.

En värnpliktig på Lv 6 verkar ha trillat ner från överslafen i sängen och brutit ryggen. Förbandet ska det ha tillsatt en utredning för att ta reda på vad som hände. Detta kommer Pliktrådet att följa upp. Om det är så att den värnpliktiga trillade ur sängen i sömnen bör många sängar inom Försvarmakten ses över som en säkerhetsrisk.

Förbandet har efter besöket meddelat Pliktrådet att den värnpliktiga i fråga fått en kotkompression och inte en bruten rygg.

Materiel & personlig utrustning

De värnpliktiga på Lv 6 berättade under besöket om ett antal brister i den personliga utrustningen.

- Många värnpliktiga saknar regnställ. De får istället ut skalplagg som inte håller tätt.
- Skyddsglasögonen 08 som de värnpliktiga får ut immar lätt igen.
- Värnpliktiga med synfel får inte ut syninsattser och behöver skjuta i sina civila glasögon.

- En del värnpliktiga har fått ut djungelkängor istället för känga 90. En värnpliktig berättar "Jag har behövt byta min känga tre gånger under mina två månader som värnpliktig. Det känns inte rimligt, kängorna är skit."
- De värnpliktiga kvinnorna berättar att underkläderna är mycket bristfälliga i passform och bekvämlighet.
- De värnpliktiga berättar att antalet persedlar inte räcker till även om de får ut hela utrustningskort.

Trots detta uppfattar Pliktrådet att förbandet vidtar rimliga åtgärder. De värnpliktiga kvinnorna kommer att få tillgång till en värdekod för att själva kunna inhandla underkläder som är flamsäkra. Pliktrådet uppmanar förbandet att fortsätta med arbetet för att tillse att de värnpliktiga har rätt och funktionsduglig utrustning.

Problemet med personlig utrustning ligger centralt men tas upp i rapporten för att belysa hur brett problemet är.

Medinflytande

De värnpliktiga upplever att medinflytandet fungerar på förbandet. Förbandet har i år valt att testa att PB-eleverna får ett eget förtroendespar. Förbandet har valt att inkludera plutonsbefälselever eleverna på den ordinarie plutonens timme och sedan ha en egen träff cirka en gång i månaden.

På Lv 6 utbildas värnpliktiga från ett kompani på en pluton i ett inledande skede, för att sedan fördelas på flera plutoner. Ur ett medinflytandeperspektiv blir det struligt då de förtroendevalda sprids ut på olika plutoner och vissa plutoner kan hamna utan förtroendevald. Förbandet har valt att vänta med att anordna omval för att de värnpliktiga på plutonerna ska hinna lära känna varandra inför att de väljer förtroendevalda.

Pliktrådet uppfattar att NVK ska haft besvär i somras. Det var från förbandets sida svårt att få igång nätverket. Under pliktrådets besök uppfattade vi att nätverket hade börjat fungera. Pliktrådet uppmanar förbandet att ta höjd för detta inför nästa års inryck genom att förslagsvis säkerställa att det finns ett befäl som är redo att starta igång nätverket.

Information & mönstring

På förbandet är det 15 värnpliktiga vars befattning har ändrats sedan inskrivning. Enligt förbandets värnpliktshandläggare beror det på att förbandet gör önskebeställningar när de beställer värnpliktiga. Förbandet ville efter besöket betona att det inte genomförs önskebeställningar. Att det kallades för önskebeställningar under besöket uppfattar Pliktrådet beror på att förbandet beställer värnpliktiga två år innan inryck och det ofta hinner ske oförutsedda händelser såsom uteblivna eller försenade materielbeställningar.

Bland de värnpliktiga vi träffade under besöket var det fortfarande en del som var osäkra på vilken befattning de skulle ha. Vissa hade mönstrat mot en befattning för att efter inryck få höra att de skulle ha en annan. Ett specifikt exempel är plutonbefälsuttagna som mönstrat mot ledningsplutonsbefäl som informerats att de ska bli sambandsplutonsbefäl, och vice versa.

Vid beställningen av detta års värnpliktiga ska förbandets dåvarande värnpliktshandläggare ha blandat ihop veckonummer och datum. I kombination med att förbandet anordnade militärt VM i femkamp, så ledde detta senare till att värnpliktiga på förbandet fick tillbringa elva av de 15 första dagarna i fält.

Meningsfull fritid

Pliktrådet uppfattar att förbandet delger de värnpliktiga scheman över verksamhetsåret och permissioner med god framförhållning så att de värnpliktiga kan planera sin fritid. Däremot uppmärksammade Pliktrådet att vissa värnpliktiga fått permissioner inställda med kort varsel.

Förbandet Lv 6 har meddelat Pliktrådet att man inte ställt in permissioner. Förtroendevalda delgav under besöket Pliktrådet att så var fallet.

De värnpliktiga berättade om att det var oklart om de skulle behöva ha beredskap under jul. Pliktrådet uppmanar förbandet att delge de värnpliktiga om de kommer ha beredskap under jul. Det är också rimligt att göra det i god tid för att de värnpliktiga ska kunna planera sin ledighet.

Resor

På vissa plutoner på förbandet ska en värnpliktig ha utsetts till "res- och ersättningsansvarig". Den ska ha ansvar över att fylla i kalkylark över alla i plutonens vistelse på förbandet och också agera kontaktperson gentemot plutonen och kontrollerar att alla får rätt resor. Att utse en företrädare inom plutonen som driver plutonens vilja inom en viss fråga är inte dåligt. Däremot är det problematiskt att en värnpliktig har något administrativt ansvar över sina kamraters ersättningar. Pliktrådet uppmanar förbandet att sluta med detta då det inte är en uppgift som en värnpliktig under grundutbildning bör ha.

Lv 6 anser inte att de låter de värnpliktiga hantera varandras ersättningar, men att de låter de värnpliktiga själva sammanställa vilka helger som de har tjänstgjort, samt samlar in plutonens resebehov i syfte att minimera antalet enskilda besök hos utbildningsadjutanten.

Pliktrådet förstår Lv 6 agerande, men håller inte med om att det är korrekt. Eftersom antalet helgtjänstgöringar påverkar den enskildes ersättning kommer den värnpliktige som sammanställer listan därmed ha hanterat ersättningarna för sina kamrater.

Soldathem

Pliktrådet uppfattade under besöket att soldathemmet var mycket uppskattat av de värnpliktiga. De värnpliktiga berättar att det är skönt att kunna komma ifrån regementet. Dock uppmärksammade de värnpliktiga Pliktrådet på att soldathemmet endast har öppet två kvällar i veckan och att de ofta har kvällstjänst och då inte kan gå dit.

Pliktrådet uppmanar förbandet att föra en god dialog med soldathemmet om exempelvis scheman, för att en meningsfull fritid för de värnpliktiga ska kunna säkerställas.

Avslutning

Avslutningsvis vill Pliktrådet tacka förbundet för ett väl genomfört besök. Särskilt tack vill vi rikta till LMA Oskar Karlsjö för bra rundvisning och goda diskussioner. Pliktrådet hoppas att vi genom denna rapport har förmedlat våra erfarenheter från besöket på ett granskande, men konstruktivt sätt.

Isak
Ledamot

070-848 59 79

isak.andersson@pliktradet.se

Andersson